

دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در شبه جزیره بالکان با تاکید بر دین و زبان و ادبیات

فارسی

سید محمد حسن شیخ الاسلامی^۱، مسعود ملائی^۲

۱- رئیس دانشکده روابط بین الملل وزارت امور خارجه

۲- دانشجوی دکتری رشته مطالعات روسیه، نویسنده مسئول

چکیده:

موضوع پژوهش حاضر بررسی دیپلماسی فرهنگی ج.ا.ایران در شبه جزیره بالکان با تاکید بر دین و زبان فارسی می باشد. این مقاله در پی آن است تا با ارائه یک تعریف و چارچوب مشخص از دیپلماسی فرهنگی به بازشناسی دیپلماسی فرهنگی ایران به عنوان یکی از سازوکارهای اعمال دیپلماسی عمومی و قدرت نرم جمهوری اسلامی پردازد و در ادامه دیپلماسی فرهنگی کشورمان را در منطقه بالکان مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و فرصت ها، قابلیت ها و چالش های آن را به خصوص در حوزه دین و زبان و ادبیات فارسی مورد بررسی قرار دهد؛ و در نهایت این پژوهش با مفروض قرار دادن عدم موفقیت دیپلماسی فرهنگی ج.ا.ایران در بالکان، به دنبال پاسخ به این پرسش کلیدی است که چه دلایل و عواملی موجب شده است دیپلماسی فرهنگی ج.ا.ایران در منطقه بالکان نتواند نتایج مطلوب و مورد انتظار را حاصل کند. منطقه بالکان به دلیل دارا بودن موقعیت استراتژیک و با اهمیتی که دارد و به جهت وجود اشتراکات دینی، زبانی و فرهنگی با ایران می تواند در سیاست خارجی ما از جایگاه بالایی برخوردار باشد. لذا ورود ج.ا.ایران به این منطقه و داشتن حضور موثر فرهنگی، سیاسی و اقتصادی موضوع مهمی است که به دلایلی تا به امروز حاصل نشده است. عدم وجود روابط سیاسی و اقتصادی از یک طرف و گرایش کشورهای حوزه بالکان به سمت غرب و گاه جهت گیری هایی که بر ضد ج.ا.ایران دارند دلیلی بر این مدعاست. البته ج.ا.ایران فعالیت های فرهنگی متعدد و متنوعی از طریق دستگاه های متولی دیپلماسی فرهنگی در منطقه بالکان انجام داده است ولی این اقدامات نتوانسته است حضور و گسترش حوزه نفوذ کشورمان را در این منطقه به دنبال داشته باشد. در این مساله دلایل و عواملی دخیل می باشد که در این نوشتار به آن پرداخته شده است.

واژگان کلیدی: دیپلماسی فرهنگی، قدرت نرم، دیپلماسی نوین، بالکان، بازیگران مداخله گر، آمیختگی اداری